

Guia per a la comprensió d'un afer

El cas Blasco de la A a la Z

Segons totes les previsions entre gener i febrer se celebrarà el judici oral de l'anomenat cas Blasco. EL TEMPS, davant la complexitat del cas i el seu desenvolupament, ofereix una guia alfabètica dels termes i els protagonistes.

Amb la presentació de l'escrit d'acusació, l'anomenat cas Blasco entra en la recta final. Ha transcorregut quasi un any des que el fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat valenciana es querellara contra qui va ser titular de la Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports (COPUT) i cinc persones més per uns presumptes delictes comesos amb l'alienació d'uns terrenys destinats a activitats terciàries en el polígon de l'accés a Ademús, de Paterna. No s'ha fixat encara la data del judici oral, però les previsions apunten aquest mes de gener o començament de febrer. Per a facilitar la comprensió del cas i el seu desenvolupament explicitem alfabèticament els principals termes i protagonistes.

Acusació. Tres anys de presó, vuit d'inhabilitació i cent mil pessetes de multa per un delictes de suborn tipificat en l'article 385 del Codi Penal. Si no prospera aquesta petició, l'acusador públic proposa condemnes pels delictes de negociació prohibida a funcionari i maquinació per alterar el preu de les coses. Respecte de la querella, l'acusació ha prescindit de la violació de secrets de l'article 367. Per al fiscal, tots els inculpats tenen la mateixa responsabilitat en la comissió dels delictes que se'ls imputen.

Acusats. Ho són l'ex-conseller d'Obres Públiques, Rafael Blasco i Castany; l'executiu francès Jacques Lacroix, l'ex-director gerent de l'Institut Valencià de la Venda, SA, (IVVSA) Joan Josep Esturi Coquillat; la lletrada Immaculada Sancho, especialitzada en dret urbanístic; el doctor arquitecte Josep Antoni de Juan Carrasco; i l'aparellador Joan Manuel Chulià Campos.

Acusador. Ha exercit com a tal el fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, Enric Beltran, figura estel·lar de l'univers judicial valencià al llarg de l'any. Va animar la di-

rectora general d'Urbanisme, Blanca Blanquer, perquè presentara la denúncia que suscità el "cas Calp", nom amb què es coneix el procés que es trameta per les presumptes irregularitats comeses per dos funcionaris de la COPUT per a modificar el sistema de gestió urbanística d'uns terrenys. També va ser una figura rellevant en el "cas Naseiro" que tant escandalitzà el Partit Popular pel règim d'incomunicació aplicat a tres destacats militants per les dubtoses activitats recaptatòries en benefici de les arques del partit. I, finalment, és el tenaç acusador del "cas Blasco", cas en què sempre ha estat convençut d'asseure al banc dels acusats els implicats, com si aquest fóra l'objectiu prioritari i independent de les proves practicades. La seua fama de professional rigorós no impedeix que en cercles forenses es contemple amb estupor l'obstinació palesada al llarg d'aquest cas, que ha donat lloc a la sospita que està mediatitzat per consideracions polítiques.

Birlanga, Antoni. Conseller d'Economia i Hisenda de la Generalitat valenciana. Comparegué a les diligències prèvies, però de les seues declaracions no es va desprendre cap fet aclaridor. No obstant es considera que és una de les persones millor informades d'aquest cas, el desenvolupament del qual ha viscut des de l'origen. És un dels homes de total confiança -si és que aquesta circumstància pot donar-se- del Molt Honorable President.

Blasco, Rafael. Per la seua trajectòria política i càrrecs exercits en el govern autonòmic, és el principal acusat en el cas que intitula el seu cognom. De jove va ser activista en la Universitat, on milità en el Moviment Comunista, FRAP i Convenció Republicana; promogué les Comissions Obreres de la Ribera que provocaren la primera vaga en la comarca; s'exilià el 1976. Ingressà en el PSOE i va ser, successivament, subsecretari i conseller de Presidència, a més de portaveu del Con-

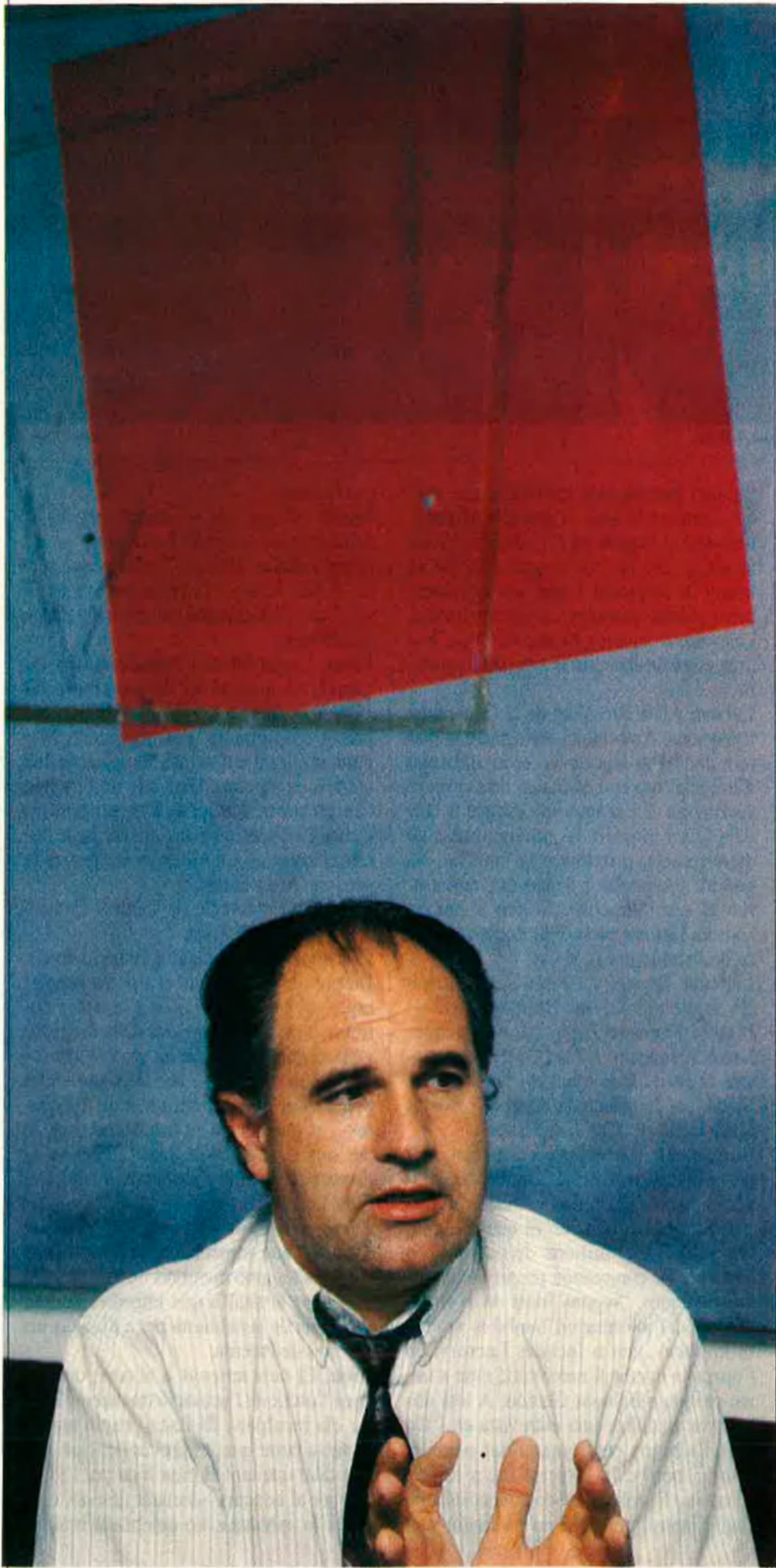
sell en uns anys decisius per al disseny de l'administració autonòmica, a l'organització de la qual contribueix amb la redacció d'importants lleis i la creació d'organismes públics. Va ser nomenat conseller de la COPUT el 1985 i la seua gestió fins a la caiguda en desgràcia va ser qualificada d'exemplar. En aquests moments és diputat en les Corts valencianes i continua sent el líder indiscutit de la comarca de la Ribera.

Climent, Joan. Magistrat instructor del cas. És professor de Dret Administratiu i no té experiència en assumptes penals, per la qual cosa hi havia el temor que es rendira a la influència del fiscal en cap. Com la ciutat és ben menuda, abans havia treballat en la Presidència de la Generalitat sota les ordres de Rafael Blasco. Els lletrats defensors no coincideixen a l'hora de qualificar la seua actuació.

Coma, La. Barri construït pel Ministeri d'Obres Públiques el 1973 al polígon d'accés a Ademús, de Paterna. Des del seu origen ha estat un focus de marginació, accentuada per la manca d'equipaments socials i d'infraestructures. Amb el fi de rehabilitar aquest nucli poblacional s'emprenen diverses accions; la més rellevant és l'alienació de terrenys per a la construcció de noves vivendes i d'edificis per a activitats terciàries. La convocatòria del concurs per a atraure aquesta classe d'inversions propicià el cas que ens ocupa.

Deslleialtat. Vegeu **Lerma, Joan**, i **Ubeda, Ferran**.

Destituïció. La del conseller Rafael Blasco, decidida pel president de la Generalitat el dia 28 de desembre de 1989. El motiu adduït en tot moment va ser el comportament presumptament delictiu d'uns funcionaris de la COPUT per extorsionar uns promotors immobiliaris. Joan Lerma va afirmar reiteradament la innocència del conseller, el cessament del qual es justificava per la necessitat de protegir la credibilitat de les institucions. No obstant, co-

neguda la seqüència del fets, no és temerari pensar que la vertadera causa del rellevament fóra la investigació judicial que de feia un mes es venia realitzant al voltant de la venda dels terrenys de Paterna. Joan Lerma tenia informació puntual de les investigacions i les seues conversacions amb el fiscal en cap, durant aquestes dates, eren freqüents. Una relació entre l'executiu i el poder judicial que desdibuixa el límit entre la col·laboració i la complicitat.

Esturi, Joan Josep. Va ser seleccionat i proposat per la firma de consultors Management Experts Company per a dur la gerència de l'Institut Valencià de la Vivenda, càrrec que pren possessió el primer de març de 1988. És la primera vegada que un individu accedeix a un càrrec directiu en el marc de la Generalitat en virtut de la seua competència tècnica i no per mèrits polítics o de confiança. Fins l'esclat del cas Blasco, la seua labor va ser reiteradament encomiada pel Consell d'Administració de l'esmentat institut. Acomiadat -acomiadament declarat improcedent pel Jutjat Social- i processat, a hores d'ara encara no s'ha adonat que el seu infortuni és de naturalesa política més que no penal. De tots, és el personatge més patètic d'aquesta història perquè a la seua innocència s'ha de sumar la seua bondat personal.

Filtracions. Les subministrades a la premsa des de les fonts que més obligades estaven a observar major discreció. Mitjançant la intoxicació periodística s'ha desenvolupat un judici paral·lel als incriminats, i en aquesta labor han competit individus vinculats a la Presidència de la Generalitat, àrees policials i la mateixa fiscalia, que no va desmentir mai les exageracions que li atribuïen.

Frustració. La sentida pels grups d'oposició en les Corts valencianes després de les compareixences del molt honorable Joan Lerma per a donar compte del cessament del conseller (28-2-89) i altres aspectes relatius al "cas" (22-2-90). En les dues ocasions es va limitar a repetir les conegudes fórmules al voltant de la moralitat i transparència de la gestió, amagant als parlamentaris la informació. Les actes d'aquestes sessions reflecteixen l'abisme entre l'agudesia de les preguntes i la banalitat de les respostes.

Gisbert, Joan Antoni. Secretari de l'Institut Valencià de la Vivenda i director general d'Economia i Política Financera de la Conselleria d'Economia i Hisenda. Va ser un acusador implacable de Joan Josep Esturi i un dels tres elements més con-

Ferran Ubeda, Joan Antoni Gisbert, Josep Gomis i Joan Lerma.

ARXIU/R.GIL

guts de la conspiració capitanejada per Ferran Ubeda per tal d'impedir la realització de la subhasta dels terrenys del polígon d'accés a Ademús.

IVVSA. Institut Valencià de la Vivenda, SA, creat per decret del Consell de la Generalitat 51/1987, d'11 de maig, i configurat com una societat mercantil que té per objectiu "la rehabilitació i promoció de vivendes de protecció oficial". Per acord del consell directiu emprengué la recuperació del barri la Coma. En l'últim trimestre de 1989 va adjudicar quasi mig milió de metres quadrats del polígon d'accés a Ademús a una cooperativa de vivendes d'UGT. El concurs per alienar 173.000 m² més destinats a activitats terciàries va suscitar el conflicte que comentem.

IGS. Iniciativas y Gestión de Servicios és l'empresa insígnia del grup immobiliari i urbanístic que prospera a l'ombra d'UGT. És font financera de la mateixa UGT. Aquesta firma associada a "Contratas y Abastecimientos" (Mercasa) és una de les concurrents al concurs per a l'adjudicació dels terrenys de Paterna destinats a usos terciaris.

Lacroix, Jacques. Executiu de la firma L'Occidental de Centres Comerciaux, del grup francès Gilbert Weil. És una de les dues empreses licitants als terrenys de Paterna. Lacroix està encartat en el "cas Blasco". Personatge singular pel seu temperament i biografia. Eficient, ambició i bon coneixedor del País Valencià, ha provat reiteradament d'invertir a València. Va estar a punt d'aconseguir-ho a Rafaelell i Vistabella, però el seu propòsit va ser malmès per la Conselleria d'Obres Públiques en declarar no urbanitzables els terrenys. Els seus esforços per establir-se al polígon de Paterna l'han dut al banc dels acusats. Universitari de llarg currículum

docent i investigador, mantingué una relació continuada amb el president Lerma, inicialment negada en Presidència. Va ser investigat per la policia espanyola que va tractar de sorprendre'l amb una documentació presumptament comprometedora. Les últimes aparicions per València han estat espectaculars per la seua desimboltura.

Lerma, Joan. President de la Generalitat valenciana. Amb molta anticipació al mateix conseller Blasco va estar informat d'irregularitats en l'alienació dels terrenys de Paterna. En la seua mà estigué aclarir dels fets i impedir la judicialització de mers indicis, pròxims a la fantasia. Va preferir dissimular i deixar que enfonsaren el seu conseller. El seu paper en aquesta història mereix la doble medalla de deslleial i astut.

Lletrats. En aquesta causa han aparegut els següents: Xavier Boix, per Rafael Blasco; Francesc Zaragoza, per Jacques Lacroix; Joaquim Llobell, per Josep Antoni de Juan i Joan Manuel Chulià; Carles Verdú, per Immaculada Sancho; i Adolfo Vanaclocha per Joan Josep Esturi.

Linxament. Tots els processats han estat periodísticament linxats amb una calamarsada de calúmnies i falsedats. Del conseller Blasco s'ha escrit que es va lucrar amb 3.000 milions de pessetes en concepte de comissions per irregularitats urbanístiques, "segons fonts de la fiscalia", anotà l'informador. També es va veure implicat, junt a Jacques Lacroix, en l'operació contra el narcotràfic duta a terme pel jutge Baltasar Garzón. A tots dos se'ls va adjudicar una entrevista en l'illa dels Caimans per a maquinar negocis bruts i, com calia esperar-ne, a Rafael Blasco se li atribueixen connivències amb Juan Guerra, amb qui no ha tingut mai

cap contacte.

Maletí. El que "ple de diners", segons el narcotraficant Ricardo Portabales, va ser lliurat a Rafael Blasco. També pogué ser-ho el que Jacques Lacroix portava quan va visitar l'ex-conseller al seu xalet d'Aigües Vives.

Mesa. Llegiu Mesa d'Adjudicació Provisional, reunida el 15 de novembre de 1989, que admeté a concurs ambdues empreses sol·licitants. Posteriorment, bon punt realitzat un estudi detallat de les ofertes, es va considerar que no hi havia cap proposta adequada i es proposà al Consell d'Administració de declarar desert el concurs. La Mesa va ser presidida per Joan Josep Esturi.

OCC. L'Occidentale de Centres Comerciaux, empresa licitant.

Patrimoni. L'investigat a Rafael Blasco. Després de remoure tot el sistema bancari espanyol buscant depòsits i comptes corrents, a més dels Registres de la Propietat i Mercantils —cosa que ha produït una tona de documentació i certificacions— s'ha pogut saber que l'ex-conseller no té riqueses i, el que encara és més sorprenent, ni tan sols té targetes de crèdit. S'ignora si disposa de comptes numerats a Andorra, Suïssa o Liechtenstein.

Pérez Guirao, Antoni. Advocat de l'IVVSA que admet haver-se reunit diverses vegades amb membres de l'institut per dissenyar la tàctica que impedirà la convocatòria de la subhasta per a adjudicar els terrenys de Paterna.

Preu. El dels terrenys a alienar, que segons l'escrit de l'acusació tractaren d'alterar els inculpats. El fiscal manté aquest càrrec a pesar que les proves pericials han constatat que tant el preu fixat per l'IVVSA per al concurs —declarat desert—, com per a la subhasta, no celebrada mai, és

Blanca Balquer, Ximo Puig, Lacroix i Birlanga.

RAFA GIL

conforme a les valoracions del mercat. Resulta realment sorprenent l'obstinació de l'acusador públic a insistir en una inculpació que no té fonament en virtut de la mateixa indagació judicial.

Puig, Ximo. El director del Gabinet de Presidència confirma el que se suposava i sabia per altres fonts: la rara confidencialitat entre el president Lerma i el fiscal en cap. En una entrevista amb Pere Ortiz, publicada a *Las Provincias* (9-3-90) l'esmentat director declara: "El president ja tenia informació per part del fiscal, però no va iniciar cap classe d'actuación fins que el fiscal li va donar el vist-i-plau".

Sancho, Immaculada. És una de les sis persones inculpades i l'única que també ho està en el cas Calp. Se suposa que l'interès de la fiscalia per l'alienació dels terrenys de Paterna va ser suscitat a partir d'una conversació telefònica entre l'arquitecte Josep Antoni de Juan Carrasco i aquesta advocada que tenia intervingut el telèfon. A partir d'aquest moment es van intervenir també els telèfons professionals i privats de l'esmentat arquitecte, del seu soci Juan Manuel Chulià i del gerent Joan Josep Esturi.

Sanus Tormo, Josep. Vocal de l'IVVSA i alcalde d'Alcoi. Junt a Ferran Ubeda i Joan Antoni Gisbert ordeix l'operació per impedir la convocatòria de la subhasta dels terrenys, determina l'acomiadament del gerent i propicia, en suma, l'esclat de l'escàndol.

Sanus Tormo, Enric. Germà de l'anterior i candidat que fou a la gerència de l'IVVSA, patrocinat pel vice-president de l'institut, Ferran Ubeda. Actualment és delegat de la COPUT a Alacant.

Sotos, Carles. President executiu i conseller delegat d'IGS, l'empresa licitadora, i PSV (Promoció Social de Vivendes), la

firma immobiliària adjudicatària dels solars del sector nord del polígon d'accés a Ademús. Per les seues declaracions a la premsa —posteriorment desmentides davant el jutge— es confirma que va concórrer al concurs amb l'exclusiu propòsit que no s'adjudicara a la companyia francesa.

Telèfon. Les escoltes telefòniques autoritzades pel jutge i establertes per la policia són el principal arsenal provatori de l'acusació pública. Van ser intervinguts tots els telèfons dels sospitosos, tret del de l'exconseller, si hem de creure les declaracions del fiscal en cap. Els lletrats defensors van rebutjar aquest mitjà de prova i van demanar la seua nul·litat a efectes processals. Desestimada la petició, el lletrat Joaquim Llobell presentà un recurs d'empara constitucional fonamentat en la il·legalitat de les escoltes perquè foren autoritzades per resolucions judicials que no tenien motivació jurídica. La defensa de Rafael Blasco no hi va recórrer. Encara que sembla estrany, no s'ha publicat cap transcripció, total o parcial de les conversacions gravades. En canvi circulen nombroses versions morboses sobre les persones investigades i que, segons sembla, tenen el seu origen en aquestes intervencions.

Ubeda, Ferran. Va ser director general d'Arquitectura i Vivenda en la COPUT i vice-president de l'IVVSA, on va provocar l'acomiadament de Joan Josep Esturi. És l'home que a l'octubre de 1988 sospità que s'havien produït algunes irregularitats en el procés alienador dels terrenys de Paterna. Però en cap moment va plantejar obertament els seus dubtes al conseller i president de l'institut. Prefereix informar al president de la Generalitat i, per altres conductes, al conseller d'Economia i Hi-

senda, Antoni Birlanga. En fi, li fa el llit a Rafael Blasco. Tanmateix, s'ignora d'on va traure forces i motius per a aquesta bel·ligerància. Quan compareix davant el jutge instructor, i a preguntes dels advocats defensors, declara que la seua actitud hostil a la subhasta es basava en la intuïció. La seua deslleialtat assoleix el punt màxim quan, pel seu compte i risc —o això hem d'entendre a falta d'altres proves— se'n va a Madrid per a fer Mercasa s'interessara en la licitació dels terrenys. Des d'aquest instant se celebren un rosari de reunions entre el meliflu Ubeda i altres consellers i tècnics de l'IVVSA, reunions que pretenien desbaratar una operació la irregularitat de la qual està encara per demostrar. Un home poc recomanable a l'hora de comprar-li un cotxe de segona mà.

Venjança. La d'un sector lermista del PSPV-PSOE contra Rafael Blasco. Se'l va voler apartar dels òrgans directius i es va gestionar la seua expulsió, tot i desconèixer-se el desenllaç de les diligències judicials. Algunes de les calúmnies divulgades foren inspirades des del mateix partit, en què es va emprendre una subtil i cruel persecució dels militants coneguts per la seua lleialtat o presumpta inclinació cap a Blasco. L'arbitrarietat i les amenaces han assolit, en aquest sentit, cotes escandaloses, cosa que evidencia que encara hi ha molt de feram solt en la pretesa "casa comuna".

Ximpleria. Inculpar els processats d'haver-se lucrats amb 5 milions de pessetes pagats per Jacques Lacroix, quan, a més de ser una xifra ridícula, està sobradament constatat que aquests diners corresponien als honoraris professionals dels arquitectes que van preparar els documents per a licitar en el concurs. **J.J. Pérez Benlloch**